

**КОЛЕДЖ ФАХОВОЇ ПЕРЕДВИЩОЇ ОСВІТИ
КОМУНАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ ВИЩОЇ ОСВІТИ
«ВІННИЦЬКИЙ ГУМАНІТАРНО-ПЕДАГОГІЧНИЙ КОЛЕДЖ»**

**Музично-педагогічне відділення
Циклова комісія викладачів суспільно-гуманітарних дисциплін**

ЗАТВЕРДЖУЮ
Заступник директора з навчальної роботи
Оксана КОГУТЮК
«30» серпня 2024 року

РОБОЧА ПРОГРАМА ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

**11 ДОШКІЛЬНА ЛІНГВОДИДАКТИКА:
11.1 ЛІТЕРАТУРА ДЛЯ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ З ОСНОВАМИ
КУЛЬТУРИ І ТЕХНІКИ МОВЛЕННЯ**

освітньо-професійної програми **Дошкільна освіта**
підготовки **фахового молодшого бакалавра**
за галуззю знань **01 Освіта / Педагогіка**
спеціальності **012 Дошкільна освіта**

Вінниця 2024

Робоча програма освітнього компонента «11 Дошкільна лінгводидактика:
11.1 Література для дітей дошкільного віку з основами культури і техніки
мовлення» з підготовки фахових молодших бакалаврів за галуззю знань
01 Освіта / Педагогіка спеціальності 012 Дошкільна освіта

РОЗРОБНИК:

Інна ВАСИЛЕВИЧ, спеціаліст вищої категорії, викладач-методист

СХВАЛЕНО

Методичною радою Коледжу фахової передвищої освіти
«29» серпня 2024, протокол № 1

Голова канд. педнаук, доц. Андрій КРИЖАНОВСЬКИЙ

ПОГОДЖЕНО

Гарант освітньо-професійної програми Дошкільна освіта
 доктор філософії, Марина СОРОЧАН

Робочу програму розглянуто і схвалено на засіданні циклової комісії викладачів
суспільно-гуманітарних дисциплін
«28» серпня 2024, протокол № 1

Голова циклової комісії Олена ЖУПАНОВА

1. Опис освітнього компонента

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, ступінь вищої освіти / освітньо-професійний ступінь	Характеристика освітнього компонента			
		Денна форма навчання			
Кількість кредитів – 4	Галузь знань 01 Освіта/Педагогіка	Статус освітнього компонента Обов’язковий			
	Спеціальність 012 Дошкільна освіта				
Змістових модулів – 3	Освітньо-професійний ступінь – фаховий молодший бакалавр	Рік підготовки: 1-й			
		Семестр: 2-й			
Лекції		Семінари	Практ.		
		-	40		
Загальна кількість годин – 120					
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 4 самостійної роботи здобувача освіти – 1,4			Самостійна робота 36		
		Вид контролю: залік			

2. Мета, завдання, програмні компетентності та результати навчання

2.1. Мета, завдання освітнього компонента

Мета: метою викладання освітнього компонента «Дошкільна лінгводидактика:

література для дітей дошкільного віку з основами культури і техніки мовлення» є формування системи знань про дитячу літературу як органічну частину художньої літератури, її специфічні особливості та етапи становлення; ознайомлення із текстами української та зарубіжної дитячої літератури, яка адресована дітям дошкільного віку, та їх аналіз; формування естетичного смаку, високої читацької та загальної культури; вміння використовувати текстовий матеріал у освітньому процесі, а також формування практичних навиків роботи з книгою у дитячому колективі та під час індивідуальних занять (відповідно до положень програм).

Завдання: основними завданнями вивчення освітнього компонента «Дошкільна лінгводидактика: література для дітей дошкільного віку з основами культури і техніки мовлення» є:

- ознайомлення здобувачів освіти з етапами становлення і розвитку дитячої літератури від найдавніших часів до сьогодення; відомості про авторів, про різножанрові твори дитячої літератури, їхні стильові особливості;
- формування навичок роботи з критичною та теоретичною літературою з предмета;
- формування навичок самостійної роботи з дитячою книгою та періодикою;
- засвоєння знань про пізнавальну, виховну та естетичну функції дитячої літератури;
- виробляти вміння літературознавчого аналізу творів та визначення художньо-естетичної цінності текстів дитячої літератури;
- виробляти вміння компетентно орієнтуватися в інформаційному (зокрема літературному) просторі, застосовувати здобуті знання у своїй професійній діяльності.

1.2. Програмні компетентності

2.2.1. Інтегральна компетентність

Здатність вирішувати типові спеціалізовані завдання та практичні проблеми в галузі дошкільної освіти з розвитку, навчання і виховання дітей дошкільного (раннього та передшкільного) віку, що передбачає застосування загальних психолого-педагогічних теорій та фахових методик дошкільної

освіти та характеризуються комплексністю та невизначеністю умов; нести відповідальність за результати своєї діяльності; здійснювати контроль за іншими особами у визначених ситуаціях.

2.2.2. Загальні компетентності

ЗК2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця в загальній системі знань про природу і суспільство та в розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК3. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК4. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК6. Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології.

ЗК9. Здатність до прийняття ефективних рішень у професійній діяльності та відповідального ставлення до обов'язків, мотивування людей до досягнення спільної мети.

ЗК10. Здатність до творчого пошуку та реалізації нових ідей до самопрезентації та презентації результатів своєї професійної діяльності, критично мислити.

2.2.3. Спеціальні компетентності

СК1. Здатність до формування наскрізних умінь у дітей дошкільного (раннього та передшкільного) віку: виявляти творчість та ініціативність, керувати емоціями, висловлювати та обґрунтовувати власну думку, критично мислити, ухвалювати рішення, розв'язувати проблеми та співпрацювати в колективі.

СК5. Здатність до формування у дітей дошкільного (раннього та передшкільного) віку взаємин з оточенням (предметним, природним, соціальним).

СК6. Здатність до розвитку психічно-емоційної сфери особистості дітей дошкільного (раннього та передшкільного) віку.

СК8. Здатність до навчання дітей дошкільного (раннього та передшкільного) віку суспільно визнаних морально-етичних норм і правил поведінки.

СК9. Здатність до національно-патріотичного виховання дітей дошкільного (раннього та передшкільного) віку (любов до Батьківщини, рідної

мови, рідного міста, поваги до державних символів України, національних традицій, звичаїв, свят, обрядів, народних символів).

СК10. Здатність до розвитку мовлення у дітей дошкільного (раннього та передшкільного) віку та їхньої взаємодії з однолітками та дорослими.

СК11. Здатність до організації та керівництва ігрової, художньо-естетичної, пізнавально-дослідницької діяльності дітей дошкільного (раннього та передшкільного) віку.

СК15. Здатність до комунікативної взаємодії з учасниками освітнього процесу.

СК16. Здатність до позитивної мотивації щодо майбутньої професійної діяльності, інтерес до педагогічної роботи, готовність до продовження навчання за наступним рівнем освіти.

2.3. Результати навчання

2.3.1. Програмні результати навчання за ОПП

РН1. Упорядковувати універсальне, розвивальне середовище у групах раннього та передшкільного віку з урахуванням вікових та індивідуальних особливостей дитини.

РН3. Встановлювати зв'язок між процесом розвитку, навчання та виховання дітей дошкільного (раннього та передшкільного) віку відповідно до їхніх вікових особливостей.

РН6. Формувати моральні цінності у дітей дошкільного (раннього та передшкільного) віку відповідно до морально-етичних норм.

РН10. Організовувати умови безпечного середовища у природному, предметному та соціальному оточенні в процесі організації різних видів діяльності дітей дошкільного (раннього та передшкільного) віку.

РН11. Мати навички збереження та зміцнення психічного, фізичного та соціального здоров'я, попередження та протидії булінгу, формування навичок здорового способу життя у дітей дошкільного (раннього та передшкільного) віку.

РН17. Формувати національно-патріотичні почуття у дітей дошкільного (раннього та передшкільного) віку, а також ціннісне ставлення до культурних надбань українського народу, повагу до представників різних національностей і культур.

РН18. Організовувати та розділяти предметно-просторове розвивальне середовище на осередки діяльності в групах дітей дошкільного (раннього та передшкільного) віку.

РН22. Дотримуватися усіх норм сучасної української мови у процесі ведення усної чи писемної професійної комунікації; використовувати іноземну мову як засіб комунікації в полікультурному середовищі.

2.3.2. Результати навчання за освітнім компонентом.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми здобувачі освіти повинні:

знати:

- сутність поняття національної літератури як мистецтва слова, її основні цінності;
- роль дитячої літератури в соціалізації сучасної дитини;
- місце в національній культурі фольклору для дітей та авторської літератури;
- жанри дитячого фольклору, короткі відомості про походження різних фольклорних жанрів;
- сутність авторської дитячої літератури, етапи її розвитку, творчий доробок низки письменників, художні достоїнства творів для дітей;
- партитуру тесту, техніку мовлення;
- окремі твори українського фольклору та авторської літератури напам'ять.

Вміти:

аналізувати:

- твори дитячої літератури різних жанрів;
- життєвий і творчий шлях письменників, що працювали або працюють у галузі дитячої літератури;
- періодичні видання для дітей дошкільного віку.

Добирати:

- літературу і додаткову інформацію відповідно до теми для дітей різних вікових категорій ;
- твори для дітей дошкільного відповідно до вподобань читачів;
- зразки літературних творів для інсценізацій.

Складати:

- коротке повідомлення про життєвий і творчий шлях письменників, що пишуть для дітей;
- есе на заздалегідь запропоновану тему.

3. Програма освітнього компонента

Змістовний модуль 1.

ЗАРОДЖЕННЯ ТА СТАНОВЛЕННЯ УКРАЇНСЬКОЇ ДИТЯЧОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Тема 1. Вступ. Два аспекти розуміння і вивчення навчальної дисципліни «Дитяча література з основами культури і техніки мовлення». Специфіка курсу. Його структура

Поняття «Дитяча література» та «Коло дитячого читання». Мова і мовлення в аспекті лінгводидактики. Нормативність і культура українського мовлення. Культура мовлення та виразне читання як педагогічна дисципліна. Міжпредметні зв'язки з іншими методиками. Аспекти культури мовлення.

Тема 2. Зародження і розвиток української дитячої літератури. Жанрова специфіка

Дитяча література як складова і невід'ємна частина художньої літератури, її своєрідність. Педагогічна функція дитячої літератури. Зародження і розвиток національної літератури для дітей та юнацтва. Традиції української дитячої літератури. Жанрове розмаїття літературних творів для дітей. Художнє оформлення книг для дітей. Видатні діячі культури про роль книги у вихованні дітей.

Тема 3. Усна народна творчість у колі дитячого читання

Фольклор, особливості, класифікація. Поетична творчість для дітей (колискові пісні, пестушки та утішки, забавлянки, безкінечні казочки, небилиці).

Тема 4. Малі фольклорні жанри

Прислів'я, приказки як усталені афористичні вислови, що акумулюють мудрість народу, його досвід. Тематика прислів'їв і приказок, їх розмежування. Загадки. Зміст і форма загадок. Скоромовки. Методика використання. Особливості виконання малих фольклорних жанрів.

Тема 5. Українські народні казки

Виникнення казки як фольклорного жанру. Значення казок. Особливості, мова, герої казок. Класифікація казок. Кумулятивні казки. Казки про тварин. Соціально-побутові казки. Чарівні (фантастичні казки).

Тема 6. Давня українська література для дітей (XI – XVIII ст.)

Державна спадщина часів Київської Русі, що увійшла в коло дитячого читання. Історичні умови розвитку. Перші спроби створення спеціальних книг для дітей. Витоки і джерела дитячої літератури на Україні. Літописні оповіді. «Повість минулих літ» – перший історичний твір на землях Київської Русі, пам'ятка XII ст., основа українського літописання. Уславлення засновників Київської Русі. Героїчний зміст літопису, його сюжети в різних видах мистецтва. Своєрідність давнього українського письменства. Періоди розвитку давньої літератури, її світоглядні, естетичні, мовні особливості. Письменство як частина культури Київської Русі, його стилі та жанри (огляд). Володимир Мономах «Повчання дітям». Жанр повчання. Духовний заповіт київського

князя нащадкам. Втілення у творі моральних принципів і традицій княжої доби. Образ Київської Русі в сучасній українській літературі. Григорій Сковорода. Замальовка життєпису письменника. Повчальний характер і художні особливості байок. Ідея спорідненої праці. Алегоричність образів. Засоби емоційно-образної виразності.

Змістовний модуль 2.

СВІТ ДИТИНСТВА НОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРИ (XIX СТ.)

Тема 7. Нова українська література для дітей (XIX ст.)

Особливості літературного процесу в Україні XIX – початку XX ст. Виникнення і розвиток дитячої літератури на Україні. Основні тенденції розвитку української дитячої літератури в 19 ст. Основні жанри дитячої літератури в 19 ст.

Дитяча література кінця XVIII ст. – 30-х років XIX ст. (І. Котляревський, Г. Квітка-Основ'яненко, П. Гулак-Артемівський, Є. Гребінка та ін.). Звернення до художнього зображення тем дитинства в епоху просвітительського реалізму і романтизму. Байки П. Гулака-Артемівського («Батько й син»), Є. Гребінки («Школяр Денис», «Соловей», «Хлопці»), Л. Боровиковського (збірка «Байки та прибаютки», вірш-звертання «До дітей»).

Українська дитяча література середини (40 – 60 рр.) XIX століття. Творчість **Тараса Шевченка** в дитячому читанні. Погляди великого українського поета на освіту й виховання молодого покоління «Буквар Південноруський». Поезії Тараса Шевченка у дитячому читанні. Поетичні картини рідної природи. Образність, ліризм і музичність мови. Використання засобів народної поезики («Зоре моя вечірняя», «Учітесь, читайте...» (уривок із послання «І мертвим, і живим...», «І досі сниться: під горою...»). Відображення трагічної долі матері й дитини за часів кріпацтва («Катерина», «Наймичка», «Сон» («На панщині пшеницю жала»). Вияв почуття любові до рідного краю і рідного народу. Автобіографічні мотиви. Художні особливості творів. «І досі сниться: під горою...». Метафоричний образ незнищенності українського народу («Розрита могила»). Жанрові особливості балади «Причинна». Риси романтизму в творі.

Яків Щоголів. Трагедія обкраденого дитинства у віршах «Чередничка», «Вівчарик» та ін. Вірш «Тестамент» - своєрідний заповіт формування людських якостей. Уміння Якова Щоголіва створити колорит рідної природи. Поезії («Листопад», «Осінь», «Зимній ранок», «Завірюха», «Травень», «Літній ранок», «Степ» та ін.). Розкриття морально-етичних якостей у вірші «Захистя» («За вікном мете хуртеча»).

Марко Вовчок (Марія Олександрівна Вілінська) як основоположник

прози для дітей, гідний продовжувач традицій великого Шевченка, її передові погляди на виховання. Збирач народних пісень, легенд, переказів. Історична правда, народність казок Марка Вовчка. Майстерність у сюжетопобутових казках («Ведмідь»). Втілення протесту проти несправедливої дійсності у казці «Дев'ять братів і десята сестриця Галя». Використання форми казки у повісті «Кармелюк», образ народного месника. Повість для дітей «Маруся». Відтворення у ній історичних подій XVIIст. Образ юної патріотки. Внесок письменниці у переклад на рідну мову творів Г. Х. Андерсена, Ж. Верна, А. Брема, Д. Грінвуда та ін.

Сидір Воробкевич як письменник, композитор. Ю. Федькович про творчість Сидора Воробкевича. Вірші поета для дітей: «Рідна мова», «То наші любі, високі Карпати», «Веснянки», «Осінь», «Колискова». Виховання у дітей патріотичних почуттів та любові до праці.

Українська дитяча література другої половини (70 – 90 pp.) XIX століття. **Леонід Глібов** як автор літературних загадок та акровіршів. Замальовка життєпису письменника. Акрівірші та авторські загадки у творчості Л. Глібова, їх загальна характеристика. Фольклорні мотиви та жартівливий характер загадок дідуся Кенира. «Бачить – не бачить», «Котилася тарілочка», «Гоп-гоп, діти-молодята!». Викривальна й повчальна спрямованість байок письменника. Композиційні елементи та виховна роль байок Л. Глібова («Вовк і кіт», «Зозуля і півень»). Особливості виконання байки.

Борис Грінченко. Розповідь про письменника, його наукову, літературну, педагогічну діяльність. Поетичні твори письменника, включені у коло дитячого читання: «Шматок хліба», «Ластівка», «На волю», гумористично-сатиричні байки «Швидка робота», «Реп'ях». Народність мови, щирий ліризм героїв. «Зернятко» - поетичні мініатюри, що будять свідомість людини і закликають до громадянської гідності. Оповідання для дітей. Глибоке розуміння Борисом Грінченком дитячої психології, своєрідного і багатого світу почувань дитини: дружби, любові, гніву. Оповідання «Олеся». Багатство пізнавального змісту твору, доступність художнього зображення історичної події. Висока думка про патріотичний обов'язок кожного громадянина. Страждення доля дітей-сиріт, їх життєві турботи в оповіданнях «Сама, сама, зовсім сама», «Сестриця Галя», «Дзвоник», «Ксеня». Вміння автора передати психологічний стан героїв, вмотивувати зміни їх характерів. Розкриття морально-етичної основи приятелювання, поняття чесності та показ соціальної нерівності, що породжує заздрість, ненависть, нахил до злочинства («Кавуни», «Украла», «Грицько»). Багатство мовної палітри оповідань Б. Грінченка. Огляд легенд, віршованих оповідань історичної тематики, казок у книжці «Лесь, преславний гайдамака». Поетичні казки Б. Грінченка «Сопілка», «Два морози»,

«Скарб», «Дівчина Леся», «Сірко», «Три бажання», «Дурень думкою багатіє» і «Дума про княгиню-кобзаря» у книжці «Лесь, преславний гайдамака». Байка «Сорока», що розкриває проблему ставлення до рідної мови.

Олена Пчілка. Розповідь про письменницю, сімейні традиції родини Косачів. Життєвий і творчий шлях Олени Пчілки (Ольги Петрівни Косач-Драгоманової). Літературна і громадянська діяльність. Олена Пчілка – редактор і видавець дитячого журналу рідною мовою «Молода Україна» (1908). Освітньо-виховна робота. Наполеглива безкомпромісна боротьба за майбутнє відродження національної культури, за право говорити і думати рідною мовою. Олена Пчілка – талановита дитяча письменниця, її оригінальні твори для дітей молодшого шкільного віку: вірші, байки, оповідання. Тематична різноманітність віршів «Весняні квіти», «Зайчатко й хлоп'ятко», «Журавель», «До діточок», «Діточкам», «Як швидко літо проминуло», «Змінилося все», «Зимовий вечір», «Не ховайся, місяченьку», «Хто ж чарівниця та милая», «Новину сьогодні зранку день вчорашній нам приніс...», «Мама й доня», «Снігова баба», «Снігів дід», «Котик –Мурчик, мій голубчик» та ін. Байки «Найкращі діти», «Маленький вітрячок», «Снігир та Щиглик», «Миша Городянка і Миша Хуторянка», «Котова наука», «Дрібненькі грушки» та ін. Пізнавальна та виховна цінність байок, їхня сюжетна та ситуаційна подібність до народних байок. Цикл оповідань про життя видатних людей («Малий музикант Моцарт», «Голосний пам'ятник», «Рафаелеві янголята»). Своєрідне змалювання героїв оповідань та казок «Сосонка», «Хлопчик і ведмідь», «Журавель та чапля», «Мар'їне багатіння», «Куликове болото». Художні особливості зазначених творів. Олена Пчілка – фольклорист. Записи зразків народної творчості: дитячих пісень, легенд, приповідок, казок, сміховинок, ігор, загадок, прислів'їв, швидкомовок-спотиканок («Гарбузова родина», «Сімейка», «Дивна хатка», «Хазяйство», «Івашко», «Казочка про коржик» та ін.). Олена Пчілка – член-кореспондент АН України (1928). Літературна премія ім. Олени Пчілки, заснована видавництвом «Веселка» (1991). Особливості виконання драматичних творів.

Михайло Коцюбинський. Коротко про письменника. Зв'язок творчості М. Коцюбинського для дітей з його педагогічною діяльністю. Твори для найменших. «Казки» - збірки коротких повчальних оповідань та казочок («Про двох цапків», «Дві кізочки», «Десять робітників», «Івасик та Тарасик», «Чого ж вони зраділи?»). Використання дитячих фольклорних джерел для образного осмислення морально-етичних проблем у казочках. Науково-пізнавальний характер казки «Нюрнберзьке яйце». Роль М. Коцюбинського у збагаченні книжок для дітей актуальними темами, соціальною загостреністю, психологізмом і ліризмом. Оповідання, присвячені дітям: «Харитя», «Ялинка»,

«Маленький грішник». Образи дітей сільської та міської бідноти. Правдиве змалювання умов життя дітей. Глибокий психологізм як засіб розкриття характеру дитини. Природа, праця, побут українського села й околиці міста зображені в оповіданнях. Батьки й діти у цих творах. Художні особливості творів М. Коцюбинського для дітей.

Іван Франко. Твори для дітей: казки, вірші, оповідання. Казка «Ріпка» - новий варіант народної однойменної казки, відмінність її від народної казки. Ритмічність мови, надання імен дійовим особам, насичення казки побутовими подробицями, докладне зображення знарядь праці. Конкретизація образів у казці. Огляд віршів І. Франка, що увійшли в коло дитячого читання: «Дрімать села», «Дивувалась зима...», «У долині село лежить», «Червона калино, чого в лузі гнешся...». Збірка казок «Коли ще звірі говорили». Фольклорна основа зазначених казок. Яскраві образи тварин у них, швидкий розвиток дії, дотепний діалог, багатство фантастичної вигадки. Гумор і сатира у казках. Зображення соціальної дійсності, моралі, класового суспільства, побуту різних верств народу в казках «Фарбований лис», «Лисичка і Журавель», «Лисичка і Рак», «Лисичка-кума», «Осел і лев», «Вовк-війтом», «Три міхи хитрощів», «Мурко й Бурко». Виховний момент казок І. Франка. Майстерне змалювання психології дитини в автобіографічних оповіданнях І. Франка «Малий Мирон», «У кузні» та в оповіданні «Мій злочин». Оповідання «Грицева шкільна наука», «Красне писання», «Олівець», «Отець гуморист». Критика у них схоластичних методів навчання у тогочасній школі. Пізнавальне значення творів І. Франка про школу, їх художні особливості. Роль І. Франка у розвитку української дитячої літератури. Техніка мовлення як необхідна передумова словесної дії.

Уляна Кравченко (Юлія Шнайдер) як дитяча письменниця. Формування світогляду під впливом творчості І. Франка. Зв'язок творчості поетеси з її педагогічною діяльністю. Гуманізм, тонкий ліризм у змалюванні рідної природи, прищеплення поваги до науки й освіти у віршах «Рідне гніздо», «Конвалія», «Моїй дитині», «Поспіши, дитино мила». Показ матері як ангела-хранителя у творах «Сирітська думка», «Щасливі, хто рідну матір має».

Дніпрова Чайка (дівооче прізвище – Березіна Людмила Олексіївна, за чоловіком – Василевська) – педагог, письменник, громадський діяч, популяризатор творів Т. Шевченка. Твори письменниці для дітей і про дітей. Оповідання «Краплі- мандрівниці», вірші «Осінь», «Весна», «Зима», естетична функція природи у них. Сприйняття пейзажної лірики як ознак пір року. Створення за мотивами та образами народних казок лібрето опер «Коза-Дерева», «Пан Коцький» та ін.

Леся Українка. Короткі біографічні відомості про дитинство письменниці. Ліричні твори для малих читачів. Різноманітна етична функція

природи у віршах «Вишеньки», «Красо України, Подолля!», «Уже весняне сонечко припікає», «На зеленому горбочку», «Літо краснее минуло», «Вже сонечко в море сіда», «Тиша морська». Близькість поезій «Місяць ясененький» до колискових пісень. Поєднання соціальності, загостреності, ліричної теплоти у віршах для дітей («Мамо, іде вже зима», «Тішся, дитино, поки маленька», «Місяць ясененький»). Музичність поезій Лесі Українки. Поглиблення соціально-морально мотиву у казках «Біда навчить», «Лелія», «Метелик», «Казка про Оха-Чудотворця». Цікавий сюжет, гумористичні характеристики птахів у казці «Біда навчить». Виразність мови, виховне значення цього твору для дітей. Огляд віршів, казок поетеси, що вивчаються у початкових класах («Як дитиною, бувало...», «Конвалія», «Давня весна»). Літературна премія ім. Лесі Українки. Лауреати цієї премії. Засоби логічної виразності.

Олександр Олесь. Твори Олександра Олеся для дітей – джерело духовного розвитку, збагачення свідомості дитини, становлення її світогляду. Стисла розповідь про долю поета. Яскравий самобутній лірик для дітей різних вікових груп. Тематична різноплановість поезій. Вірші «Все навколо зеленіє», «Весна», «Веснянка», «Дощик», «Метелики», «Дві хмароньки», «Ліс восени», «Згадую: так я в дитинстві любив...», «Серед краси», «Степ» - витвір своєрідної поетичної енциклопедії рідного пейзажу. Емоційність, живописність, милозвучність зазначених творів. Вболівання поета за збереження кожної живої істоти і дбайливе ставлення до природи («Ялинка», «Снігурі», «Вивірка», «Капустонька»). Огляд віршів «Слово рідне...», «Рідна мова в рідній школі». Дидактичний характер поезії (вірші «Бджілка і зозуля», «Курочка й лисичка»). Пізнання величного світу природи, допомога в оволодінні азбукою у вірші «Алфавіт віршами, написаними для сина». Поезія Олеся – невичерпна скарбниця музичних образів, співучого слова. Популярність творів поета. Вірші, покладені на музику композиторами Лисенком, Стеценком. Казка-поема «Водяничок» - своєрідний заповіт сину пізнати красу природи, проинятись образним сприйняттям довколишнього світу. П'єси-казки для дітей («Бабусина пригода», «Бабуся в гостях у Ведмеда», «Ведмідь у гостях у бабусі»). Книга «Княжа Україна» - захоплююча мандрівка по шляху історії Київської Русі, що зберегла людська пам'ять. Злободенність, актуальність цієї книги.

Змістовний модуль 3.

НОВІТНЯ ДИТЯЧА УКРАЇНСЬКА ЛІТЕРАТУРА (XX СТ.).

СУЧАСНА ДИТЯЧА ЛІТЕРАТУРА (XXI СТ.).

СВІТОВА ДИТЯЧА ЛІТЕРАТУРА

Тема 8. Новітня українська література для дітей (І половина та середина XX ст.): періодизація, видатні автори, теоретики, жанрово-

теоретичні особливості

Період становлення і утвердження новітньої української дитячої літератури. Багатство тематики, різноманітність жанрів творів дитячої літератури. Періодизація української дитячої літератури ХХ - поч. ХХІ ст. Традиції та новаторство української літератури для дітей у 20 – 30-і рр. Особливості першого етапу розвитку української літератури для дітей (1917–1934), наявність у його межах підетапів відповідно до змін у суспільному й духовному житті країни. Новаторство тематики: пошуки різних жанрів і стилів у творах для дітей. Дитяча література в контексті розвитку модернізму. Оновлення форм. Розвиток поезії.

Павло Тичина як дитячий письменник. Ліричні твори «А я у гай ходила», «Хор лісових дзвіночків» – самоцвіти поезії для наймолодших. Правильне відтворення дитячої психології, мови. Вірші «Гаї шумлять», «Де не глянь – колоски», «Сонце і дим». Казки для дітей «Івасик-Телесик», «Дударик», «Кожум'яка». Фольклорна основа казок. П. Тичина – перекладач казок інших народів. Голос. Властивості голосу.

Максим Рильський. Літературно-естетична платформа митця, особливості індивідуального стилю. Провідні мотиви поезії М. Рильського для дітей («Дівчина», «Веснянка», «Білі мухи», «Річка», «Школярці», «Дощик», «На білі гречки впали роси», «Мова», «Як не любити...», «Розмова з другом», «Зимовий ранок»).

Остап Вишня (Павло Губенко). Творчість Остапа Вишні – неповторна і самобутня сторінка в історії української літератури. Доробок письменника-гумориста для дітей. Твори про колишнє та сучасне навчання школярів («Як ми колись учились», «Перший диктант», «Панська Ялинка», «Петрик, Резеда та Бариня», «Великі ростіть», «Федько-зошит», «Вдячний шпак», «Паралелепіпед»). Створення «Мисливських усмішок» для дітей («Фазани» та ін.). Остап Вишня – добрий друг і мудрий вчитель юних героїв, залюблених у красу, честь, справедливість.

Олександр Копиленко. Громадська і творча діяльність письменника. Активна участь письменника у створенні дитячої літератури. Тематика, образи та стильові особливості оповідань 30-х років («Порізана парта», «Воликове нещастя», «Секрет», «Настуся-горошинка» тощо). Яскраві образи учнів. Твори письменника про дітей воєнних та післявоєнних років («Допит», «Сонце», «Хата хлопчика-мізинчика», «Дружба» тощо). Художня майстерність оповідань збірки «Як вони поживають»: «Кріт-неборака», «Зима йде», «Весна у лісі», «Найвеселіший місяць», «Дивовижна дружба», «Маленькі акробати», «Прокинулись», «Веснянка» та ін. Сюжети і образи оповідань «Покинуте гніздо», «Їдальня для птахів». Виховне значення цих творів.

Олесь Донченко. Роль і місце письменника у становленні та розвитку літератури для дітей та юнацтва. О. Донченко про майстрів художнього слова у вихованні дітей («Деякі думки про дитячу літературу»). Оповідання письменника для дошкільнят та молодших школярів: «Голубий гвинтик», «Галаганчик», «Золоте яєчко», «Подорож до млина», «Сад», «Боягуз», ін. Естетичні принципи. Майстерне змалювання характерів героїв, праці людей, сприймання дітьми світу, інтересу до життя і праці дорослих. Казки «Півень у звіринці», «Страхопуд», «Туки-бан-барабан» – віковичний потяг дітей до пригод, загадковості, випробувань.

Андрій Малишко як дитячий письменник. Фольклор – невичерпне джерело творчості поета. Ліричне змалювання природи, метафоричність образів у поезіях «Соловейко-солов'ю», «Хвалилася птиця...», «Бабуня-трава», «Кізка», «Перепілка», «Сніг». Пісні автора: «Рідна мати моя» («Про рушник»), «Пісня про вчительку», «Пісня про рідну землю», «Ми підем, де трави похилі», «Студентська застольна», «Пісня про Київ», «Ранки солов'їні» («Знову цвітуть каштани»). Мелодійність, ліричність вірша «Колискова». Пісенність творчості поета.

Наталя Забіла. Загальна характеристика громадської та літературної діяльності Н. Забіли. Внесок Н. Забіли у розвиток української літератури. Доповіді та статті письменниці про українську дитячу літературу. Казки для найменших. Своєрідний переказ віршами сюжетів народних казок у збірці «Під дубом зеленим» («Сорока-білобока», «Казка про півника, курочку та хитру лисичку», «Приспівки», «Рукавичка» тощо). Оригінальність казок Н. Забіли. Зображення дитинства у збірках «Ясоччина книжка», «Про дівчинку Маринку», повість «Катруся вже велика». Правдивий показ повсякденного життя дітей, їх занять, ігор, розваг. Пізнавальне та естетичне значення творів про природу «Прогулянка до лісу», «Дванадцять місяців», циклів «Навесні та влітку», «Восени та взимку». Використання у роботі з дітьми «Веселої абетки». Перекладацька діяльність Н. Забіли.

Оксана Іваненко як дитяча письменниця, її педагогічна, громадська та літературна діяльність. Досягнення письменниці у галузі прози для дітей та дорослих. Казки, їх типи, жанрові та художні особливості. Природність казок (збірка «Лісові казки»). Казки про моральне виховання (збірка «Великі очі»). Природнича повість «Куди літав журавлик». Весела вигадливість казок письменниці, їх цікавий пізнавальний матеріал. Оповідання про Велику Вітчизняну війну, присвячені дітям («Таємниця», «Пошта прийшла», «Молодша сестра», ін.). Повість «У першому класі». Образи маленьких школярів: їх дружба, любов до школи, інтерес до навчання. Історико-біографічні твори О. Іваненко для дітей («Тарасові шляхи», «Друкар книжок

небачених», «Богдан Хмельницький», «Малим про великого Тараса», «Паличка казкаря», «Чорний шлях», «Тарас у наймах» ін.). Переклади рідною мовою творів Андерсена, братів Грімм тощо.

Платон Воронько як дитячий письменник, його активна участь у розвитку літератури для дітей. Тематична і жанрова різноманітність поезії для дітей. Ліричні твори, гумористичні мініатюри, казки, поеми. Збірки «Читаночка», «Малятам-соколятам», «Сніжна зіронька горить», «До нас наближаються зорі», «Всім по сім». Гумористичні мініатюри про кмітливую й дотепну дітвору, про тварин («Їжачок-хитрячок», «Кіт-грамотій», «Кіт не знав», «Муха-звір», «Хвостик ніде діти», «Ніколи не хвались», «Доня хоче спати», «Облітав журавель», «Картина»). Ліричне змалювання природи, метафоричність образної системи у поезіях «Берізка», «Липка», «Ручаї течуть», «Ялинка» та ін. Казки та поеми для дітей («Лісовий гомін», «Лісова казка», «Казка про Чугайстра»). Їх тематика, оптимістичний пафос, ритмічність, соковитість мови.

Михайло Стельмах як дитячий письменник. Поезії та казки, написані спеціально для дітей. Жива, образна, нова емоційність віршів («Сонце стукає в віконце», «Розлилися води», «Дощ», «Весна-весняночка», «Чайка», «Гусак», «Як Ремез розбивав кригу» та ін.). Висока поетична майстерність в описі картин рідної природи. Характеристика віршів про працю і моральну поведінку («Коло млина», «Колосок до колоска», «Грядочка-сестричка», «Бобер», «Дятел»). Казки для дітей, їх тематика, жанрові особливості. Поетичність казок, вдале використання традицій усної народної творчості («В їжаківім вітряку», «Бурячок і їжачок», «Заячий секрет», «Лісова казка» та інші). Використання кращих поезій для роботи з дітьми, для їх морального та естетичного виховання.

Василь Сухомлинський – видатний педагог сучасності, заслужений учитель, член-кореспондент Академії педагогічних наук. Загальна характеристика поглядів на питання теорії й методики шкільного та сімейного виховання. Тематична різноманітність творів для дітей. Оповідання з життя природи та тварин. Природа – колиска дитячої думки, школа мислення. Розуміння через сприйняття навколишнього світу, формування у дітей моральності, доброти («Райдуга в бурульці», «Як Наталя в лисиці хитринку купила», «Гаряча квітка», «Сонце заходить», «Співуча пір'їнка», «Квітка сонця», «Покинуте кошеня», «Куди мурашки поспішали», «Їжачок», «Зайчик і горобина», «Восени пахне яблуками», «Я хочу сказати своє слово», «Тетянка усміхається» та ін.). Оповідання про стосунки людини й природи, що є основою формування стосунків між людьми. Зародження у дитячій душі високих моральних, гуманістичних почуттів – любові до батьків, поваги до людей

похилого віку, милосердя до немічних і нещасних («Конвалія», «Бабусині руки», «Образливе слово», «Мед в кишені», «Який слід повинна залишити на землі», «Пшеничний колосок», «Не забувай про джерело», «Не загубив, а знайшов», «Котлета як камінь», «Соромно перед соловейком», «Іменинний обід», «Чорні руки», ін.). Оповідання про часи Великої вітчизняної війни («Стеблинка з рідної землі»). Притчі-казки «Сьома дочка», «Камінь», «Флейта й вітер», «Дуб під вікном». Освітньо-виховне значення творів письменника та дітей.

Тема 9. Новітня українська література для дітей (II половина XX ст.). Національне відродження початку 1960-х років. Покоління шістдесятників

Особливості української літератури для дітей у 40 – 60-і рр. XX ст. Загальна характеристика періоду. Естетично-художнє значення дитячої літератури та суперечності, що у ній спостерігаються.

Грицько Бойко. Життя та творчість неперевершеного майстра сміху в поезії для дітей. Дотепний, добрий гумор у творах Грицька Бойка («Як невдаха виступав», «Сашко», «Де Іванко?», «Пояснила», «Бабуся», «Краб», веселинки, скоромовки). П'єси-казки: «Космічна подорож» та «Про Андрійка і Терпця». Скоромовки-спотиканки та загадки. Грицько Бойко як поет-пісняр: «Ніченька-чарівниченька», «Вишневий цвіт», «На місточку» та «Соловейку, щебечи!».

Дмитро Павличко як дитячий поет. Вірші для дітей – цікава сторінка творчого доробку поета. Своєрідність діалогу, розкриття метафоричного образу сонця у вірші «Де найкраще місце на землі?». Відображення радості розвитку юної душі, мотив єдності людини та природи у поезіях «Обруч», «Небеса прозорі», «Соняшник», «Смерічка», «Мрія», «Гном». Показ добродіяння дитини, відчуття щастя від його усвідомлення («Птиця»). Мініатюри-образки («Осінь», «Вітер», «Пролісок», «Квітка», «Червень», «Весна»). Висока поетична майстерність в описі картин рідної природи. Гумористичні поезії («Калачі», «Нічний гість», «Як курка навчилась мовчати», «Мурашка», «Папуга»). Казки поета – шлях до усвідомлення дітьми самих себе, вироблення власних критеріїв добра і зла. Фольклорні традиції казок («Золоторогий олень», «Пригоди кота Мартина», «Дядько дощ»). Поезії Дмитра Павличка для дітей: простота, мудрість, багатство відтвореного світу. Популярність дитячих творів Дмитра Павличка.

Творчість **Ліни Костенко** – національне багатство України. Поезії Ліни Костенко у дитячому читанні. Любов до рідної України, її природи у віршах «Усе моє, все зветься Україна», «Берізки по коліна у воді», «Шипшина важко віддає плоди», «Якщо не можеш вітер змалювати», «Вже брами літа замикає осінь», «Синички на снігу», «Перекинута шпаківня», «Мурашки думають про зиму», «Я хочу на озеро Світязь», «Зимові горобці», «Соловейко зажурився»,

«Білочка восени», «Пряля». Стилiстична особливiсть творiв поетеси. Вiршi, написанi у традицiях класичних зразкiв Леонiда Глiбова, Iвана Франка («Затишно дiтям в пазусi казок», «Дiд Ревило», «Бузиновий цар»). Багатство мови, гранична точнiсть слова, популярнiсть творiв Лiни Костенко та їх мiсце в українськiй дитячiй лiтературi. Особливостi виконання поетичних творiв.

Василь Симоненко – письменник пробудженої совiстi, людина з чистим голосом народної правди. Поезiї Василя Симоненка, що ввійшли у коло дитячого читання. Багатство проблематики цих творiв, вираження щирої любовi до людини i Вiтчизни, утвердження вiри у велич i майбуття сучасникiв («Лебедi», «Я не бував», «Грудочка землi»); розумiння поетом психiки зображуваних персонажiв (дiтей i дорослих) та художнього вираження правди людських переживань («Кривда»); уособлення людини i людських невмирущих цiнностей у поезiї «Дiд умер», «Лебедi материнства», «Ти знаєш, що ти людина», iн. Казки для дiтей («Цар Плаксiй та Лоскотон», «Подорож у краiну Навпаки»).

Багатограннiсть творчостi **Миколи Вiнграновського**-письменника, кiноактора, режисера, кiносценариста. Твори Миколи Вiнграновського для дiтей i про дiтей – магiя слова, мудрий i казковий дивосвiт. Природа у поета – це вiчна матерiя, її рух, оновлення, а отже, i змiннiсть людини, це потреба спiлкування зi свiтом, це утвердження себе через красу, через гармонiю («Сама собою рiчка ця тече», «Лазить сонечко в травах», «Цю грозу не забути нiколи», «Приспало просо просеня», «Прилетiли гуси», «Котик», «Мак i кiт», «У сiбiрне царство цвiркунiв», «Далекими свiтами» та iн.). Поезiї Миколи Вiнграновського – поезiї одухотворення свiту, зафiксований i перелитий у словi стан людської душi. Жвавiсть, дотепнiсть, казковiсть вiршiв для дiтей. Микола Вiнграновський i у прозi поет. Автобiографiчнiсть повiстi «Первiнка», оповiдання «Бинь-бинь». Сприймання вiйни через дитячу психологiю, матерiальна та фiлософська цiлiснiсть людини i природи у творах. Анималiстична гiлка у творчостi Миколи Вiнграновського. Одвiчний мотив боротьби добра i зла (оповiдання «Сiроманець», «Лiтнiй вечiр», «Гусенятко»). Елементи живопису та музики у прозi Миколи Вiнграновського. Предметна i психологiчна конкретнiсть у змалюванні звiрiв, птахiв. Казка «Козак Петро Мамарига». Проза i поезiя Миколи Вiнграновського як глибоке i самобутнє явище. Вплив творчостi письменника на формування нацiонально-окресленого типу людини з добрим серцем, зiрким поглядом на свiт.

Тамара Коломiєць. Огляд життя та творчостi української поетеси, перекладача, члена Нацiональної спiлки письменникiв України. Творчий доробок — понад 30 збiрок оригiнальних казок, вiршiв, небилиць, лiчилоч, смiшинок, загадок. Збiрки: «Починаються дива», «Жмурки», «Пiсенька про

гнома», «Пісня джерельця», «Дощик — крапайчик». Твори, доступні для дітей: «Чоловічки», «Задзвонив синенький дзвоник», «Хліб», «Ялинка мого дитинства».

Тема 10. Сучасна українська література для дітей (кінець XX - поч. XXI ст.)

Своєрідність сучасної української літератури. Постмодернізм і метамодернізм як провідні мистецькі напрями. Творчість **Галини Малик** у літературі для дітей: віршовані казки («Королівство Ану»), казкові повісті («Незвичайні пригоди Алі в країні Недоладії», «Злочинці з паралельного світу»), п'єси, казки («Пригоди в зачарованому місті», «Чому папуга не навчився розмовляти», «Чому равлик ховається»).

Зірка Мензатюк. Біографічні відомості про українську письменницю, журналіста, лауреата премії ім. Н.Забіли та Лесі Українки. Перша книжка казок «Тисяча парасольок». Вічні цінності українського народу в казках авторки «Молоданчик», «Як до жабок говорити», «Макове князювання», «Писанка». Пригодницька повість «Таємниця козацької шаблі» - захоплююча мандрівка замками України, переплетення сучасного і минулого, містики і реальності, пригод і гумору.

Іван Андрусяк. Огляд життя та творчості поета, дитячого письменника, прозаїка, літературного критика, перекладача. Один із чільних поетів покоління «дев'яťдесятників». Повість Івана Андрусяка «Вісім днів із життя Бурундука», що увійшла до престижного щорічного каталогу найкращих дитячих видань світу «Білі ворони 2013» (White Ravens 2013). Жанрова та тематична різноманітність творчості автора: віршована казка («Зайчикова книжечка», повість-гра («Хто боїться Зайчиків»), абетка («Звіряча абетка»), вірші («М'яке і пухнасте»), повість-казка («Третій сніг»), віршказка («Зайчикове Різдво»), казка-гра («Магазин невидимих речей»), оповідання («28 днів із життя Бурундука»), повість («Кабан дикий — хвіст великий»). Тонкощі людських взаємин, неповторність кожної людини у світі, любов і біль, глибинний зв'язок людини і природи, краса і складність життя у повісті «Дядько Барбатко сміється».

Марина та Сергій Дяченки — володарі багатьох міжнародних літературних премій у галузі фантастики. Їх було визнано найкращими фантастами Європи. Казки для дітей: «Летючий капелюх», «Повітряні рибки», «Жи́рафчик и Пандочка», «Казки для Стаськи», «Пригоди Маші Михайлової», «Зиск Маші Михайлової», «Повітряні рибки», «Пригоди Марійки Михайлової», «Габріель і сталевий лісоруб», «Про стару», «Про бочку», «Про річку», «Про курку», «Про курку-2».

Тема 11. Література рідного краю

Особливості розвитку історико-літературного процесу на Поділлі ХХ – поч. ХХІ ст. Жанри, теми творів подільських митців слова. Специфіка вивчення літератури рідного краю.

Тема 12. Світова дитяча література

Шарль Перро – основоположник літературної казки в Європі, перший письменник, що зробив народну казку надбанням дитячої літератури. Аналіз казок збірки «Казки моєї матері Гусині», «Червона шапочка», «Синя Борода», «Кіт у чоботях», «Феї», «Попелюшка», «Ріке з чупринкою», «Хлопчик-мізинчик», «Спляча красуня». Особливості обробки Шарлем Перро народних казок для дітей. Позитивні та негативні персонажі. Моральна основа казок.

Брати Грімм – автори понад 200 казок. Літературна обробка німецьких народних казок (збірник «Дитячі та сімейні казки»). Багатство та різноманітність тематики та сюжету казок. Висміювання людських вад: лінощів, улесливості, байдужості, непевності, пожадливості, жорстокості, брехні (казки «Золота гуска», «Бременські музиканти», «Білосніжка», «Шість лебедів», «Гензель і Гретель»).

Ганс Крістіан Андерсен. Життєвий і творчий шлях класика данської літератури. Казки Андерсена у дитячому читанні, їх джерела. Гуманізм як основна тенденція казок Андерсена. Романтичні риси казок. Своєрідність персонажів. Поетичність казок. Любов до природи, ліризм, гумор, сатира у казках. Художній аналіз казок «Гидке каченя», «Нове вбрання короля», «Дюймовочка», «Свинопас», «Соловей», «Дикі лебеді», «Снігова королева», «Русалочка», «Принцеса на горошині». Вплив творчості Г. К. Андерсена на розвиток літературної казки. Особливості виконання казки.

Редьярд Кіплінг. Короткі біографічні відомості. Життя письменника в Індії. Кіплінг – лауреат Нобелівської премії з літератури. Наукова точність у зображенні характерів, поведінки різних представників (птахів, звірів, плазунів) екзотичного тваринного світу («Мауглі», «Рікі-Тікі-Таві»). Історія і образ Мауглі. Єдність людини і природи. Зв'язок творів Кіплінга з традиційним для Індії жанром казок про тварин.

4. Структура освітнього компонента

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин	
	Денна форма	
	Р	О
	у тому числі	

			лекції	семінари	практичні	самост. робота
Змістовий модуль 1. ЗАРОДЖЕННЯ ТА СТАНОВЛЕННЯ УКРАЇНСЬКОЇ ДИТЯЧОЇ ЛІТЕРАТУРИ, 20 б.						
Тема 1. Вступ. Два аспекти розуміння і вивчення навчальної дисципліни «Дитяча література з основами культури і техніки мовлення». Специфіка курсу. Його структура.	4	2	2	-	-	2
Тема 2. Зародження і розвиток української дитячої літератури. Жанрова специфіка.	4	2	2	-	-	2
Тема 3. Усна народна творчість у колі дитячого читання.	6	4	2	-	2	2
Тема 4. Малі фольклорні жанри. Особливості виконання малих фольклорних жанрів.	4	2	2	-	-	2
Тема 5. Українські народні казки.	10	4	2	-	2	6
Тема 6. Давня українська література для дітей (XI – XVIII ст.). Засоби емоційно-образної виразності.	6	2	2	-	-	4
Модульна контрольна робота 1	2	2	-	-	2	-
Разом за змістовим модулем 1	36	18	12	-	6	18
Змістовий модуль 2. СВІТ ДИТИНСТВА НОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРИ (XIX СТ.), 30 б.						
Тема 7. Нова українська література для дітей (XIX ст.).	18	14	4	-	10	4
Модульна контрольна робота 2	2	2	-	-	2	-
Разом за змістовим модулем 2	20	16	4	-	12	4
Змістовний модуль 3. НОВІТНЯ ДИТЯЧА УКРАЇНСЬКА ЛІТЕРАТУРА (XX СТ.). СУЧАСНА ДИТЯЧА ЛІТЕРАТУРА (XXI СТ.). СВІТОВА ДИТЯЧА ЛІТЕРАТУРА, 30 б.						
Тема 8. Новітня українська література для дітей (І половина та середина XX ст.): періодизація, видатні автори, теоретики, жанрово-теоретичні особливості.	17	14	10	-	4	3
Тема 9. Новітня українська література для дітей (ІІ половина XX ст.). Національне відродження початку 1960-х років. Покоління шістдесятників.	15	12	8	-	4	3

Тема 10. Сучасна українська література для дітей (кінець XX - поч. XXI ст.).	14	10	6	-	4	4
Тема 11. Література рідного краю.	6	4	-	-	4	2
Тема 12. Світова дитяча література.	8	6	4	-	2	2
Модульна контрольна робота 3	2	2	-	-	2	-
Разом за змістовим модулем 3	64	50	28	-	22	14
Залік	2	2	-	-	2	-
Усього годин	120	84	44	-	40	36

5. Теми семінарських занять

Не передбачено навчальним планом

6. Теми практичних занять

№ з/п	№ модуля / теми	Назва теми	К-ть годин
1.	1 / 3	Усна народна творчість у колі дитячого читання.	2
2.	1 / 5	Основні тематичні цикли казок. Героїчний епос в дитячому читанні.	2
3.	1 / 1-6	Модульна контрольна робота 1	2
4.	2 / 7	Українська дитяча література другої половини (70 – 90 рр.) XIX століття. Леонід Глібов, Борис Грінченко. Особливості виконання байки.	2
5.	2 / 7	Яків Щоголів, Сидір Воробкевич у літературі для дітей дошкільного віку.	2
6.	2 / 7	Марко Вовчок як основоположник прози для дітей.	2
7.	2 / 7	Творчість Олени Пчілки, Лесі Українки в літературі для дітей. Засоби логічної виразності. Особливості виконання драматичних творів.	2
8.	2 / 7	Жанрова та тематична різноманітність творів для дітей Михайла Коцюбинського, Івана Франка. Техніка мовлення як необхідна передумова словесної дії.	2
9.	2 / 7	Модульна контрольна робота 2	2
10.	3 / 8	Внесок Наталі Забіли та Оксани Іваненко у розвиток української літератури XX ст.	2
11.	3 / 8	Освітньо-виховне значення творів Василя Сухомлинського для дітей.	2
12.	3 / 9	Поезії та казки Дмитра Павличка для дітей.	2
13.	3 / 9	Творчість письменників-шістдесятників у літературі для дітей.	2
14.	3 / 10	Своєрідність сучасної української дитячої літератури (Галина Малик, Зірка Мензатюк, Іван Андрусак та ін.).	2
15.	3 / 10	Жанрова та тематична різноманітність творчості Івана Андрусяка	2

16.	3 / 11	Особливості розвитку історико-літературного процесу на Поділлі ХХ – поч. ХХІ ст.	2
17.	3 / 11	Особливості історико-літературного процесу на Поділлі в ХХІ ст.	2
18.	3 / 12	Аналіз казок Шарля Перро	2
19.	3 / 8-12	Модульна контрольна робота 3	2
20.	1-3/1-12	Залік	2
Разом			40

7. Теми лабораторних занять
Не передбачено навчальним планом

8. Самостійна робота

№ з/п	№ теми	Назва теми	К-ть годин
1.	1	Укласти читацький щоденник	2
2.	2	Підготувати презентацію «Зародження і розвиток української дитячої літератури»	2
3.	3	Підготувати доповідь «Специфіка дитячого фольклору»	2
4.	4	Виразне виконання малих фольклорних жанрів	2
5.	5	Читання та аналіз кумулятивних казок	2
6.	5	Читання та аналіз чарівних казок	2
7.	5	Написати власну казку	2
8.	6	Виконати презентацію «Давня українська література»	2
9.	6	Підготувати портфоліо про Григорія Сковороду	2
10.	7	Напам'ять вивчити поезію Тараса Шевченка на природничу тематику	1
11.	7	Підготувати презентації про Якова Щоголіва та Сидіра Воробкевича	1
12.	7	Виконати порівняльний аналіз байок «Мурашки і Цикада» Езопа та «Коник-стрибунець» Леоніда Глібова	1
13.	7	Законспектувати статтю Івана Франка «Байка про байку»	1
14.	8	Виписати основні позначки, які застосовуються в партитурі тексту	2
15.	8	Напам'ять поезію Павла Тичини «Хор лісових дзвіночків», «А я у гай ходила»	1
16.	9	Розробити вправи на покращення дикції	1
17.	9	Підготуватися до виразного читання оповідання Оксани Іваненко та Олександра Копиленка	1
18.	9	Виразне декламування напам'ять поезії Василя Симоненка «Лебеді материнства»	1
19.	10	Підготувати презентацію про сучасного українського письменника	2

20.	10	Заповнити таблицю «Особливості сучасної української дитячої літератури»	2
21.	11	Підготувати інформаційну хвилину до письменника Вінниччини	2
22.	12	Визначити мораль казок Шарля Перро	1
23.	12	Характеристика образу Мауглі	1
Разом			36

9. Методи та технології навчання

Методи викладання освітнього компонента «Дошкільна лінгводидактика: Література для дітей дошкільного віку з основами культури і техніки мовлення» спрямовані на розв’язання навчальних завдань.

Вибір методів і технологій викладання та навчання здійснюється залежно від мети заняття, змісту, навчальних можливостей здобувачів освіти, особливостей особистості викладача, матеріально-технічного забезпечення.

Засоби навчання, які застосовуються при викладанні освітнього компонента, є словесні, наочні й практичні. Серед форм та методів подачі навчального матеріалу з «Дошкільної лінгводидактики: Літератури для дітей дошкільного віку з основами культури і техніки мовлення» застосовуються:

1. Структурно-логічне навчання: поетапна організація системи навчання, що забезпечує логічну послідовність постановки і вирішення дидактичних завдань на основі поетапного відбору їх змісту, форм, методів і засобів із урахуванням діагностування результатів;

2. Контекстне навчання: ґрунтується на інтеграції різних видів діяльності, як навчальної, наукової, так і практичної.

3. Проблемне навчання, яке здійснюється на основі ініціювання самостійного пошуку здобувачем освіти знань через проблематизацію (викладачем) навчального матеріалу.

Застосовуються професійно-ігрові технології викладання: дидактичні системи використання різноманітних «ігор», під час проведення яких формуються вміння вирішувати завдання на основі компромісного вибору (комп’ютерні програми тощо); діалогово-комунікаційні технології: сукупність форм і методів навчання, заснованих на діалоговому мисленні у взаємодіючих дидактичних системах суб’єкт-суб’єктного рівня.

Подані матеріали дозволяють здобувачеві освіти самостійно планувати терміни та обсяги змістової складової навчальної діяльності, прогнозувати її результативність.

За рівнем активності: пояснювально-демонстраційний, дослідницький.

За функцією: усне викладання матеріалу, закріплення, самостійна робота

щодо засвоєння навчального матеріалу, перевірка і оцінка знань та умінь.

Самостійна робота здобувачів освіти включає дві складові: самостійна підготовка до аудиторних занять, до занять у режимі онлайн, підготовка до тематичного тестового контролю та рубіжного контролю.

10. Методи та форми контролю

Методами та формами контролю результатів навчання є: наскрізні проєкти; командні проєкти; презентації результатів виконаних завдань та досліджень; студентські презентації та виступи на наукових заходах; інші види індивідуальних та групових завдань.

Форми контролю знань здобувачів:

- поточний;
- модульний;
- підсумковий залік.

Поточний контроль знань здобувачів протягом одного семестру включає оцінку за практичну та самостійну роботу.

Модульний контроль знань здійснюється через проведення аудиторних письмових контрольних робіт або комп'ютерного тестування.

Підсумковий контроль знань проводиться у формі заліку (усно або шляхом тестування).

Оцінювання знань здобувачів освіти здійснюється за 100-бальною шкалою, яка переводиться відповідно у національну шкалу («зараховано», «незараховано з можливістю повторного складання», «незараховано з обов'язковим повторним вивченням освітнього компонента») та шкалу європейської кредитно-трансферної системи (ЄКТС - A, B, C, D, E, FX, F).

Критерії та засоби оцінювання

запланованих програмних результатів навчання

Критеріями ефективності запланованих результатів навчання є глибина та дієвість знань, системність та усвідомленість знань.

Методами і засобами оцінювання підготовки до занять та виконання практичних завдань виступають: усний контроль (індивідуальне і фронтальне опитування здобувачів освіти); засоби письмового контролю (тестові завдання), індивідуальні завдання – написання рефератів.

Рейтингова система оцінювання дозволяє врахувати рівень знань, поточну підготовку студентів до аудиторних занять та визначити рівень засвоєння навчального матеріалу окремої теми. Підсумкова оцінка виставляється після складання заліку за рейтинговими показниками.

Критерії оцінювання знань запланованих програмних результатів навчання
«Зараховано» (рівень досягнень А, бали 90-100). Здобувач освіти відповідно до програми виявив всебічні, системні й глибокі знання навчального матеріалу, володіє відомостями з основної і додаткової літератури, сформулював повні відповіді на всі поставлені запитання, виявив креативність та уміння творчого застосування набутих теоретичних знань для вирішення практичних завдань; має загальний високий рівень ерудиції та культури мови, здатний до самостійного поповнення надбаних знань і умінь у процесі подальшої навчальної роботи та професійної діяльності.
«Зараховано» (рівень досягнень В, бали 82 - 89). Здобувач освіти міцно засвоїв програмний матеріал, вміє логічно і послідовно його викласти, має повні та системні знання освітнього компонента, точно формулює означення й правила, не допускає істотних помилок у відповідях на запитання, вільно оперує навчальним матеріалом освітнього компонента, знає наукову й довідкову літературу, має здатність до самостійного поповнення та оновлення знань.
«Зараховано» (рівень досягнень С, бали 75 - 81). Здобувач освіти виявив системні й глибокі знання навчального матеріалу, володіє відомостями з основної літератури, виявив уміння застосування набутих теоретичних знань для вирішення практичних завдань, глибоко розуміє матеріал. Знання здобувача освіти з окремих тем мають неповний характер, немає достатньої самостійності в аргументації відповідей, у відповідях він допускає недоліки, які може самостійно виправити.
«Зараховано» (рівень досягнень D, бали 64 - 74). Здобувач освіти виявив знання основного навчального матеріалу в необхідному для подальшого навчання і майбутньої фахової діяльності обсязі, вияв поверхову обізнаність з основною і додатковою літературою, давав неповні відповіді на поставлені запитання із застосуванням певних штампів, виявив уміння репродуктивного вирішення практичних завдань, у процесі їхнього виконання допускав суттєві помилки, які міг усунути лише за допомогою викладача.
«Зараховано» (рівень досягнень Е, бали 60 - 63). Здобувач освіти володіє навчальний матеріал поверхово й фрагментарно.
«Незараховано з можливістю повторного складання» (рівень досягнень FХ, бали 35 - 59). Здобувач освіти не засвоїв переважної частини програмного матеріалу, має поверхове, фрагментарне уявлення про освітній компонент, допускав принципові помилки при виконанні передбачених програмою завдань, на більшість запитань не давав відповіді,

не здатний використати наявні знання під час виконання простих практичних завдань, але спроможний самостійно доопрацювати програмний матеріал і підготуватися до повторного складання.

«Незараховано з обов’язковим повторним вивченням освітнього компоненту» (рівень досягнень F, бали 1 - 34). Здобувач освіти не опанував навчальним матеріалом, не має знань із більшої його частини, не дає відповіді на більшість поставлених завдань, не спроможний самостійно опанувати програмним матеріалом і потребує повторного вивчення освітнього компонента.

Шкала оцінювання

№ з/п	Сума балів підсумкового контролю	За шкалою ECTS	За національною шкалою
			Для заліку
1.	90-100	A	зараховано
2.	82-89	B	
3.	75-81	C	
4.	64-74	D	
5.	60-63	E	
6.	35-59	FX	незараховано з можливістю повторного складання
7.	1-34	F	незараховано з обов’язковим повторним вивченням освітнього компоненту

11. Рекомендовані джерела інформації

11.1. Базова література

1. Дитяча література: навч. посіб. / І. Є. Бойцун, С. А. Негодяєва : Держ. закл. «Луган. Нац. Ун-т ім. Т. Шевченка». Луганськ : Ноулідж, 2011. 252 с.

2. Качак Т. Українська література для дітей та юнацтва. Підручник. Київ : ВЦ «Академія», 2016.

3. Качак Т., Круль Л. Зарубіжна дитяча література : підручник для студентів вищих навчальних закладів. К. : Академвидав, 2014. 416 с.

4. Кизилова В. Українська література для дітей та юнацтва: новітній дискурс : навчально-методичний посібник для студ. вищих навч. закл. Старобільськ : Вид-во ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка», 2015. 236 с.

URL:[http://dspace.luguniv.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/207/1/Ukrainska%20liyeratura%20dl ya%20ditey%20ta%20unactva.pdf](http://dspace.luguniv.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/207/1/Ukrainska%20liyeratura%20dl%20ya%20ditey%20ta%20unactva.pdf)

5. Українська література для дітей : хрестоматія / уклад. О. О. Гарачковська. Київ : ВЦ «Академія», 2011. 800 с.

6. Чорнопиский М. Поетичний світ дитинства. Українська народна словесність (фольклор). Хрестоматія. К., 2016.

11.2. Допоміжна література

1. Беленька Г. В. Екологічна казка у житті сучасної дитини. *Вихователь-методист дошкільного закладу*. 2012. № 2 (39). С. 17-24.

2. Герасименко, Н. Полювання на ірреальність: жанр фентезі в сучасній українській літературі, в т. ч. дитячій. *Літературна Україна*. 2015. 26 березня. № 13. С.10-11.

3. Дитяча література в незалежній Україні: тенденції розвитку, яскраві постаті, знакові тексти. *Бібліотечка «Дивослова»*. 2015. № 4.

4. Експедиція у казку: літературні ігри за творами Т. Стус, І. Андрусика, І. Роздобудько, Н. Найдич. *Розкажіть онуку*. 2017. № 3. С. 3-10.

5. Зарубіжна література для дітей: хрестоматія / упоряд.: А. І. Мовчун та ін. Київ: Арій, 2011. 592 с.

11.3. Інтернет-ресурси

1. Бібліотека української літератури. URL: www.ukrlib.com.ua.

2. Варданян М. В. Література для дітей та юнацтва української діаспори II половини XX ст. як «література місії»: стан та завдання URL : <http://molodyvcheny.in.ua/files/journal/2018/4/73.pdf>

3. Вовк О. Поступ нової української дитячої літератури. URL : <http://dspace.luguniv.edu.ua/handle/123456789/207/1>

4. Головна сторінка Національної бібліотеки України для дітей. URL: <http://www.chl.kiev.ua/default.aspx?id=5880>

5. 25 найзнаковіших дитячих книжок незалежної України. URL : <https://bokmal.com.ua/books/25-dytiachykh-knyzhok-nezaleznoji-ukrajiny/>

6. Дитяча література – невід’ємна складова всієї літератури. URL : <https://naurok.com.ua/dityacha-literatura-nevid-mna-skladova-vsi-literaturi-113989.html>

7. Електронні бібліотеки. URL: <http://dir.meta.ua/ua/science-education/e-libraries/>

8. Качак Т. Сучасна українська дитяча література: аспекти гендерної інтерпретації. URL: <http://litmisto.org.ua/?p=25650> 10. Книги, які цікаво читати:

дитяча література в Україні. URL : <https://uain.press/articles/knygy-yaki-tsikavochytaty-dytyachi-vydannya-v-ukrayini-48505>

9. Краща література юним читачам. URL: <http://www.chl.kiev.ua/key>

10. Література України. URL: <http://www.literature-ukraine.blogspot.com>.

11. Літературна Україна. URL: <http://litukraina.kiev.ua/stepan-protsiuk-v-riu-v-liudskiyrozum-liudsku-dushu>.

12. Малкович І. Українська абетка. Улюблені вірші. URL: www.kinderbook.com.ua/stihi/ulyubleny-vyrshy.html

13. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського: URL : <http://nbuv.gov.ua/>

14. Портал Буквоїд. URL: bukvoid.com.ua.

15. Портал Літ Акцент. URL: litakcent.com.

16. Портал сучасної української літератури. URL: ualit.org. 19. 100 казок. URL: www.kinderbook.com.ua/skazki/100-kazok-komplekt.html

17. Сучасна українська книгосфера. URL: avtura.com.ua.